

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Marianne Lamberts	Datum	4 februari 2025
E-mail	Marianne.lamberts@utrecht.nl	Kenmerk	30134915 / 20250127 / ML
Bijlage(n)	2	Onderwerp	Stand van zaken Energiefonds Utrecht
		Beleidsveld	Energie en Klimaat

Geachte leden van de raad,

Utrecht werkt aan de overstap naar duurzame energie door bronnen en gebouwen te verduurzamen en de energie-infrastructuur daarop aan te passen. Daarmee leveren we een bijdrage aan het bestrijden van de wereldwijde klimaat- en energiecrisis. Met deze brief informeren wij u over de voortgang en ontwikkelingen bij het Energiefonds Utrecht. Het fonds helpt Utrechtse ondernemers en maatschappelijke organisaties met leningen om te verduurzamen. Deze leningen sluiten goed aan op de stimuleringsprojecten en instrumenten die we als gemeente hebben voor (maatschappelijk) ondernemers, zoals beschreven in het [uitvoeringsdeel bedrijven en maatschappelijke organisaties](#) van het [programma besparen](#).

Wat doet het Energiefonds Utrecht?

De energietransitie vraagt om investeringen door bedrijven en organisaties. Hoewel veel organisaties bij gewone banken terecht kunnen, lukt dit niet voor iedereen. Redenen hiervoor kunnen zijn dat de investeringen te klein zijn, of dat de terugverdientijd te lang is in de ogen van commerciële geldverstrekkers. Het Energiefonds Utrecht ziet dat voor het behalen van de klimaatdoelen alle projecten die bijdragen aan de energietransitie nodig zijn. Vanuit deze visie biedt het fonds passende financiering aan, zodat goede projecten niet stranden door gebrek aan financiering.

Het Energiefonds Utrecht is in 2014 opgericht door de gemeente Utrecht om de energietransitie te versnellen. In 2018 heeft de provincie Utrecht zich aangesloten bij het fonds, waarbij zij garant staat voor extra fondsvermogen dat door de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is ingebracht. Het fonds financiert ondernemers, maatschappelijke organisaties (zoals scholen en zorginstellingen), Verenigingen van Eigenaren en energiecoöperaties die zelf willen verduurzamen of duurzame energieprojecten ontwikkelen, zowel in onze gemeente als in de hele provincie. Ook helpt het fonds met financieringen die helpen bij het oplossen van problemen met het volle stroomnet (netcongestie), zodat verduurzaming mogelijk blijft.

Voortgang Energiefonds Utrecht

Het jaarverslag over 2023 (zie bijlage) laat zien dat het Energiefonds haar doelstellingen realiseert. Leningen worden tijdig afgelost en de rente zorgt ervoor dat het fonds zichzelf in stand houdt. Dit wordt 'revolveren' genoemd: door aflossingen en rente ontstaat ruimte voor nieuwe leningen. Met het fondsvermogen van € 21 miljoen heeft het fonds tot nu toe € 25 miljoen aan leningen verstrekt, waarmee in totaal ruim € 100 miljoen aan verduurzaming mogelijk is gemaakt. Het Energiefonds heeft inmiddels een eigen vermogen van circa € 1,7 miljoen opgebouwd. Daarmee kan het fonds tegen een stootje.

Om het fondsvermogen beschikbaar te stellen, heeft de gemeente Utrecht een lening afgegeven van € 5,05 miljoen. Er is structurele dekking voor de rentelasten hiervan binnen de begroting van het programma Klimaatvriendelijk Stad, onderdeel Energietransitie. De provincie Utrecht heeft een garantstelling afgegeven van € 16 miljoen aan de Bank Nederlandse Gemeenten. Het totaal saldo van de uitstaande leningen voor de gemeente Utrecht was eind 2023 € 2,1 miljoen, zoals ook gerapporteerd in de [Voortgangsrapportage Energie van de stad](#). Het totaal voor het provinciale en gemeentelijke deel was 11,8 miljoen. Er is voldoende ruimte voor het aangaan van nieuwe financieringen. De gemiddelde looptijd van een verstrekte lening is 9,6 jaar.

Strategie 2024 – 2028

In 2022 voerde het Energiefonds een evaluatie en strategische heroriëntatie uit. In de Raadsbrief [Stand van zaken Stichting Energietransitie Utrecht \(SETU\)](#) van 10 oktober 2022 informeerden we uw raad over de uitkomsten. In 2023 verwerkte het bestuur van het fonds de uitkomsten in een strategisch beleidsplan voor 2024 tot 2028 (zie tweede bijlage).

Verschuiving van focus

Tot 2022 financierde het fonds vooral zonnepanelen. Voor de financiering van zonnepanelen zijn in de markt inmiddels voldoende andere oplossingen. De focus is verlegd naar energiebesparingsprojecten. Dit past bij de actieve inzet van de gemeente op verduurzaming en besparing bij (maatschappelijk) ondernemers, zoals is beschreven in het [programma besparen](#). De gekozen focus op energiebesparing sluit goed aan op behoeftes in de markt. Daarbij is de ervaring dat de vraag naar financiering vaak breder is dan alleen de besparingscomponent. Het fonds kijkt daarom naar het hele verduurzamingsvraagstuk en biedt een complete financiering voor bijvoorbeeld isolatie, ventilatie, elektrificeren, duurzame energieopwekking, duurzame mobiliteit en energieopslag.

Aanpassen voorwaarden maatschappelijke organisaties

Het strategisch beleidsplan 2024-2028 beschrijft hoe het Energiefonds wil inspelen op nieuwe vragen uit de markt. Het fonds wil de voorwaarden voor maatschappelijke organisaties aanpassen, zoals dat in andere provincies al is gebeurd. Dit betekent langere looptijden en verlaagde rentes.

Maatschappelijke organisaties zijn namelijk vaak terughoudend met het aangaan van leningen tegen de standaard condities. Ze hebben vaak beperkte financiële middelen vanwege hun maatschappelijke functie. Met lagere maandlasten wordt het voor hen makkelijker om te investeren in verduurzaming. Om langere looptijden voor maatschappelijke organisaties mogelijk te maken, kijken we samen met de provincie in de eerste helft van 2025 naar de mogelijkheden om de looptijd te verlengen. Deze loopt nu tot 2038. De provincie Utrecht voert hiervoor een nieuwe analyse op het fondsrisico uit. Hierover informeren we uw raad naar verwachting in de tweede helft van 2025.

Subsidie voor lagere rente

Voor het verlagen van de rente voor maatschappelijke organisaties zijn aanvullende middelen noodzakelijk. Het Energiefonds Utrecht is samen met andere Regionale Energiefondsen hierover in

Datum 4 februari 2025
Ons kenmerk 30134915 / 20250127 / ML

gesprek met het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK). BZK wil binnen de programmatische aanpak voor maatschappelijk vastgoed een subsidie geven aan de Regionale Energiefonds. Deze subsidie maakt rentesubsidie aan maatschappelijke instellingen mogelijk. Op basis van het huidige voorstel van BZK, zal € 1,6 miljoen ter beschikking komen voor Energiefonds Utrecht. De verwachting is dat hierover begin 2025 een besluit wordt genomen en dat deze middelen in 2025 beschikbaar komen. Hierdoor kan naar verwachting een groot deel van de leningen aan maatschappelijke organisaties met een rentesubsidie worden aangeboden.

Oplossingen vol stroomnet

Het Energiefonds gaat ook helpen bij het financieren van projecten, die helpen bij het oplossen van problemen met het volle stroomnet (netcongestie). Daarom financiert het fonds bijvoorbeeld batterijsystemen. Deze batterijen kunnen energie tijdelijk opslaan als het stroomnet vol is, zodat bedrijven toch kunnen verduurzamen. De netbeheerder stelt hier wel voorwaarden aan om te voorkomen dat er nieuwe problemen ontstaan. Deze verbreding van de scope sluit aan bij het [uitvoeringsprogramma elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023 - 2026](#) (raadsbrief 18 december 2023).

Samenwerking en organisatie

Het Energiefonds werkt samen met de ROM Utrecht Region en breidt deze samenwerking verder uit. Dit zorgt voor efficiënte bedrijfsvoering en kostendeling. Naast huisvesting en HR-zaken helpt de ROM op het gebied van marketing en communicatie om verbeterde (online) zichtbaarheid en een vernieuwde website te realiseren. Ten slotte blijven beide partijen in gesprek over mogelijkheden om aanvullend samen te werken.

Vergroten bereik

In het afgelopen jaar heeft het Energiefonds voor het bereiken van de doelgroep steeds meer gebruik gemaakt van de besparingsprojecten en -programma's die lopen bij gemeenten en de provincie. Voor de gemeente Utrecht betekende dit het bieden van financiering aan mkb-ondernemers voor maatregelen die uit onze [gratis energiescans](#) naar voren kwamen, maar ook het bieden van (aanvullende) financiering aan Utrechtse mkb'ers die met onze [subsidie energiebesparende maatregelen](#) uitvoeren. Deze aanpak is succesvol en zorgt voor een groter bereik van het Energiefonds. Om het bereik verder te vergroten, zoekt het fonds ook contact met andere financiers en aanbieders van verduurzamingsoplossingen. Het doel is dat meer mkb-ondernemers en maatschappelijke instellingen het fonds weten te vinden en dat financiering geen obstakel meer is voor verduurzaming. Om dit mogelijk te maken wordt het team uitgebreid met een relatiebeheerder. Als er meer leningaanvragen komen, worden ook ondersteunende functies uitgebreid. Uitbreiding van de bezetting zorgt er voor dat het fonds robuuster georganiseerd is.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,